

**Eksperyta ornitologiczna
dla Budynku Świetlicy Wiejskiej „Jagódka”
w Solcu Kujawskim (ul. Kujawska 17a, Solec Kujawski,
(działka ewidencyjna nr 1118/4, obręb 0001).**

Wykonawca:
Ekostudium Leszek Koziróg
Ul. Smętka 15/29, 10-077 Olsztyn

tel.: 721500777
e-mail: leszekkozirog@wp.pl

Bydgoszcz, dn. 10 czerwca 2016 r.

1. Informacja wstępna.

Niniejsze opracowanie zawiera wyniki inwentaryzacji ornitologicznej Budynku Świetlicy Wiejskiej „Jagódka” w Solcu Kujawskim (ul. Kujawska 17a, Solec Kujawski, działka ewidencyjna nr 1118/4, obręb 0001), zalecenia dotyczące realizacji planowanej inwestycji oraz zalecane działania z zakresu kompensacji przyrodniczej. Ekspertyzę sporządzono w związku z planowanymi pracami remontowymi i modernizacyjnymi budynku.

2. Metody prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznej.

Inwentaryzację ornitologiczną prowadzono w oparciu o założenia metodyczne przedstawione w dokumencie: **Wytyczne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych budynków** (wytyczne skonstruowano w oparciu o publikacje: Wylęgała i in. 2009, Wójcik 2010, Nowakowski 2010, Zielińska 2011, Mikusek 2010).

łącznie wykonano 4 kontrole (3 kontrole przed południowe i 1 wieczorną). Obserwacje przeprowadzono z poziomu gruntu, w terminach przedstawionych w tabeli 1, z wykorzystaniem lornetek o powiększeniu dziesięciokrotnym (Ecotone oraz Nikon). Wszystkie elewacje budynku były obserwowane co najmniej przez godzinę w trakcie kontroli przedpołudniowych i wieczornych.

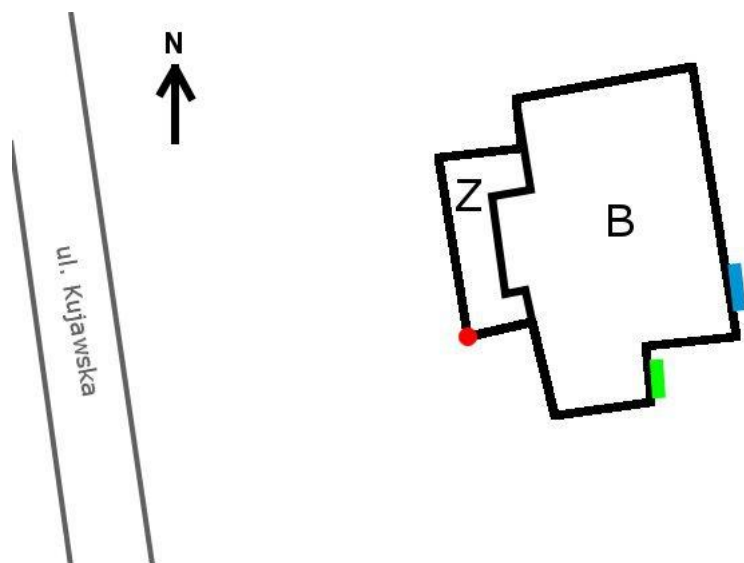
Tab. 1. Terminy prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych.

Dzień kontroli	Godziny obserwacji
20 kwietnia 2016 r.	9.50 – 10.20
23 kwietnia 2016r.	7.30 -9.30
5 maja 2016 r.	5.30 – 7.00
18 maja 2016 r.	19.00 – 22.00

Wykonano szczegółowe oględziny wszystkich elewacji budynku pod kątem występowania wszelkich przestrzeni, mogących stanowić miejsce gniazdowania ptaków. Poszukiwano także śladów gniazdowania ptaków w postaci gniazd, piór, odchodów, czy szczątków ptaków. Obserwowano także otoczenie budynku pod kątem wykrycia gatunków ptaków, zwłaszcza rzadkich, o behawiorze odmiennym od ptaków wróblowych.

4. Wyniki inwentaryzacji ornitologicznej.

W wyniku przeprowadzonych prac stwierdzono zasiedlenie drewnianego zadaszenia frontu budynku przez 1 parę wróbli domowych (synonim: wróbli zwyczajnych) *Passer domesticus*. Na fot. 1 i rys. 1 zaznaczono lokalizację otworu wlotowego wykorzystywanego przez ptaki. Na fot. 2 wskazano otwór wlotowy w zbliżeniu.

Rys. 1. Schemat lokalizacyjny budynku. B – budynek świetlicy „Jagódka”. Z – dobudowane zadaszenie frontu budynku. Czerwony punkt – lokalizacja otworu wykorzystywanego przez wróble. Kolor zielony – zalecany rejon instalacji budek dla wróbli. Kolor niebieski – alternatywny rejon lokalizacji budek dla wróbli.

Fot. 1. Widok na frontową elewację budynku. Żółty punkt oznacza miejsce wlotu wróbli do przestrzeni wewnątrz zadaszenia.

Fot.2. Zbliżenie otwór wlotowego wykorzystywanego przez wróble.

5. Wnioski i zalecenia.

W toku prowadzonych badań stwierdzono zasiedlenie budynku świetlicy wiejskiej „Jagódka” przez gatunek ptaka objętego ochroną prawną: 1 parę wróbla domowego *Passer domesticus*. Miejsce gniazdowania znajduje się we wnętrzu drewnianego zadaszenia frontu budynku (fot. 1, rys.1). Zalecenia dotyczące działań jakie należy podjąć w celu ochrony miejsca gniazdowania zależą od prac, które zostaną zaprojektowane i wykonane na budynku a zwłaszcza w obrębie zadaszenia frontu budynku. Rozważane warianty inwestycji są następujące:

- Wariant 1. Planowane prace nie obejmą rozbiórki zadaszenia a otwór, z którego korzystają wróble zostanie zachowany w stanie drożnym.
- Wariant 2. Planowane prace doprowadzą do utraty miejsca gniazdowania przez ptaki wskutek rozbiórki zadaszenia, lub uszczelnienia zadaszenia (otwór używany przez ptaki zostanie zamknięty, ptaki utracą możliwość dostępu do wnętrza zadaszenia), lub rozbiórki i budowy nowego zadaszenia.

a) Zalecenia dotyczące Wariantu 1. W przypadku zachowania przestrzeni wewnątrz zadaszenia w stanie niezmienionym w stosunku do obecnego oraz utrzymania drożności otworu wykorzystywanego przez ptaki:

- brak jest wskazań dla podejmowania działań z zakresu kompensacji przyrodniczej,
- wszelkie prace prowadzone w obrębie frontowej elewacji budynku (dotyczy ściany oraz zadaszenia) należy wykonać poza okresem lęgowym wróbla domowego tj. w okresie od 1 września do końca lutego;
- ze względu na niskie ale istniejące prawdopodobieństwo lęgu wróbla w okresie od 1 września do 15 października zaleca się aby w przypadku zaplanowania prac w tym okresie wykonać kontrolę ornitologiczną weryfikującą obecność ptaków w zadaszeniu; w przypadku obecności ptaków należy wstrzymać rozpoczęcie prac

remontowych do zakończenia lęgów; w przypadku braku zasiedlenia przez ptaki w tym okresie prace mogą być prowadzone bez ograniczeń.

b) Zalecenia dotyczące Wariantu 2. Ze względu na utratę miejsca gniazdowania przez wróbla domowego:

- w okresie od 1 listopada do końca lutego (przed rozpoczęciem prac remontowych) należy wykonać uszczelnienie wszystkich otworów i szczelin zadaszenia frontu budynku, które mogą być wykorzystane przez ptaki umożliwiając im podjęcie lęgu wewnątrz zadaszenia; takie rozwiązanie umożliwi prowadzenie prac remontowych również w okresie pokrywającym się z okresem lęgowym gniazdujących w Polsce wróblaków,
- zarówno na zniszczenie (poprzez rozbiórkę) miejsca gniazdowania wróbla domowego jak i uniemożliwienie dostępu do schronienia konieczne jest uzyskanie zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska,
- niezwłocznie po zakończeniu prac remontowych należy wykonać działania kompensujące utratę miejsca gniazdowania polegające na instalacji na budynku 2 budek lęgowych dla wróbla domowego. Dobór budki lęgowej omówiono w dalszym rozdziale opracowania.

6. Zalecane miejsca instalacji budek lęgowych.

Zaleca się montaż budek lęgowych na wschodniej elewacji budynku w pobliżu górnej krawędzi (ok. 30-40 cm poniżej górnej krawędzi budynku). Poniżej przedstawiono schematyczną wizualizację zawieszonych budek.

Fot 3. Schemat rozmieszczenia budek dla wróbli na budynku. Widoczna elewacja wschodnia. Zielone wyróżnienie – umiejscowienie zalecane. Niebieskie wyróżnienie – umiejscowienie alternatywne.

7. Zalecenia dotyczące wyboru budki lęgowej dla wróbla. Standardowym zaleceniem przypadku konieczności instalacji budki jest montaż budki drewnianej A1. Biorąc pod uwagę doświadczenia z innych krajów europejskich uzasadnione jest zalecenie zastosowania budki dla wróbla wykonanej z trocinobetonu. Odpowiednie modele dostępne są także na polskim rynku. Korzyści wynikające z zastosowania budek trocinobetonowych są następujące:

- wielokrotnie większa trwałość niż w przypadku budek drewnianych,
- możliwość pomalowania budki w kolorze elewacji budynku
- budka może być montowana w warstwie ocieplającej budynku i w mniejszym stopniu wystawać poza płaszczyznę elewacji

Poniżej przedstawiono przykładowy model budek trocinobetonowej dostępny na polskim rynku.

Fot. 3. Przykładowy model budki dla wróbla wykonanej z trocinobetonu (źródło: www.budkilegowe.com).

W przypadku braku możliwości instalacji budek trocinobetonowych należy zastosować budkę drewnianą typu A1. Budka lęgowa drewniana powinna być zbudowana z desek (lite drewno), wodoodpornej sklejki (nie odporna na wodę sklejka nasiąka, rozwarstwa się). Daszek należy zabezpieczyć dodatkowo papą, z zewnątrz konieczne jest zaimpregnowanie budki pokostem lnianym. Nie należy instalować pod otworem wlotowym dodatkowego patyczka, który wyłącznie ułatwia splądrowanie budki drapieżnikom. Podstawowe parametry budki drewnianej:

Wewnętrzny wymiar dna: 11 x 11 cm

Głębokość od wlotu do dna od wewnątrz: 21 cm

Średnica otworu wlotowego: 33 mm

Grubość przedniej ściany (z podwójnej deski): 4 cm + 2 cm dodatkowa ścianka.

Budki zarówno trocinobetonowe jak i drewniane należy czyścić raz w roku, w okresie od dnia 16 października do końca lutego.

6. Literatura

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.);

Wylęgała P., Jaros R., Dzięciołowski R., Kepel A., Szkudlarek R., Paszkiewicz R. 2009. Docieplanie budynków w zgodzie z zasadami ochrony przyrody, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Poznań 2009
www.salamandra.org.pl/DO_POBRANIA/PRAWO/folder_bloki.pdf;

Wójcik S. 2010. Inwentaryzacja jerzyka *Apus apus* na terenie miasta Jaworzno w roku 2010. Milvus, Jaworzno 2010 (www.jaworzno.pl/downloads/2012-09-04_14.../populacja-jerzyka-w-jaworznie.pdf)

Nowakowski W. (red.) 2010 r. Praktyka budowlana, a ochrona siedlisk jerzyka, nietoperzy i innych chronionych gatunków synantropijnych - nowe spojrzenie na prawo. Materiały po spotkaniu szkoleniowo-dyskusyjnym, Warszawa
(http://bioexperts.pl/doc/Materialy_pokonferencyjne.pdf)

Zielińska D. 2011 r. Ptaki w budynkach. Stołeczne Towarzystwo Ochrony Ptaków.

http://www.stop.eko.org.pl/wp/wp-content/uploads/pliki/ptaki_w_budynkach_ulotka_2011_zielinska_nfos.pdf

Mikusek R. 2005. Metody Badań i Ochrony Sów. FWIE 200. Kraków

Wytyczne Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy do prowadzenia inwentaryzacji ornitologicznych budynków.